

F S A

HFS 2004

ELSEFESİ VE SOSYOLOJİSİ ARKİVİ

HUKUK ELSEFESİ VE SOSYOLOJİSİ ARKİVİ

**Muğla Üniversitesi "Felsefe Günleri" (9-12 Ekim 2003)
"Adalet" Sempozyumu Bildirileri**

Açış Konuşması - *Doğan Özlem*

Tabii Hukuk, Batı Toplum ve Bizler - *Serif Mardin*

Adalet Kavramı Üzerine - *Adnan Güriz*

Adalet - *Vehbi Hacıkadıroğlu*

Adalet Kavramının İçeriği ve Mutlaklık ve Değişmezliği - *Hüseyin Hatemi*

Levinas'ta Adalet Kavramı - *Zeynep Direk*

Adalet Kaybı - *Necdet Subaşı*

Hukukun Adalet Uygunluğu - *Nesrin Kale*

Adaletin Muadili Nedir? - *Solmaz Zelyut Hünler*

Adaletin Felsefi Temelleri - *Şahabettin Yalçın*

Hak ve Adalet - *Ali Osman Gündoğan*

Haklar, Hakkaniyet, Bütünlük ve Adalet:

Dworkin'in Adalet Perspektifi

Ahmet Ulvi Türkbağ

Adaletin Kurgu Sökümü Yapılabilir mi?

Derrida'nın bir Savı Üzerine Çeşitlemeler

Erdoğan Yıldırım, Hasan Ünal Nalbantoğlu

Adalet ve Dinamizm - *Yasin Ceylan*

Türk Düşüncesinin Adalet Kavrayışında

Devamlılık Farabi ve Kınalızade

Ali Efendi'de Adalet - *Rahmi Karakuş*

Gazzali ve Mevlana'da Adalet Kavramı - *Murat Ertlen*

Adalet Dağıtımının Tarihsel-Kültürel Kırılma Noktalarına Dair Bir Değerlendirme

Süleyman Seyfi Ögün

Yurttaşlığın Cinsiyeti: Demokrasi ve Farklılık - *Ayşe Durakbaşa*

Haklar - *Erol Kuyurtar*

Dış Dünya - Düşünme - Dil ilişkisinde Adalet - *Betül Çotuksöken*

Adalet ve İyi Üzerine: Adalet İyiden Bağımsız Olabilir mi? - *Hatice Nur Erkuzan*

Hâkimin Takdir Yetkisinin Kullanılması Sürecinde Hakkaniyet - *Abdullah Dinçkol*

Adalet, Küreselleşme ve Tarihsellik - *Mustafa Günay*

Adalet ve Görevlilik - *Doğan Özlem*

İnsan Hakları Politikası - *Hüsamettin Çetinkaya*

Kant'ın "Ebedî Barış Üzerine" Adlı Yazısında Ironi - *Nebil Reyhani*

Etik Hukuk ilişkisinde Adalet ve Özgürlük - *Güçlü Ateşoğlu*

Hazırlayan: Hayrettin Ökçesiz

9

118232
HFS 2004

340.1
HFS
2004
c.9

LAW118232

İSTANBUL BAROSU YAYINLARI

02 28 133

H F S A

HUKUK FELSEFESİ VE SOSYOLOJİSİ ARKİVİ

9. KİTAP

Muğla Üniversitesi "Felsefe Günleri" (9-12 Ekim 2003)

"Adalet" Sempozyumu Bildirileri

Hazırlayan
Hayrettin Okçesiz

ANKARA Ü. KÜTÜPHANESİ

340.1 HFS 2004

118232

İSTANBUL BAROSU YAYINLARI

İstiklal Caddesi, Orhan Adli Apaydın Sokak, Baro Han

Tel: (0212) 251 63 25 • Faks: (0212) 293 89 60

Web: www.istanbulbarosu.org.tr

e-mail: info@istanbulbarosu.org.tr

**İSTANBUL BAROSU
YAYIN KURULU'NDAN...**

"H F S A / HUKUK FELSEFESİ VE SOSYOLOJİSİ ARKİVİ" adlı "kitap/dergi" olarak nitelendirebileceğimiz, türü kendine özgü (sui generis) yayının "9. Kitap"ını sunuyoruz.

HFSA'nın tamamı Prof. Dr. Sayın Hayrettin ÖKÇESİZ tarafından düşünülmüş, tasarlanmış, düzenlenmiş; düzelti, redaksiyonu ve yayın sorumluluğu üstlenilmiş bir yayındır.

Bu Projede İstanbul Barosu'nun yeri, her şeyi ile yayına hazır edilmiş bu değerli yapının okur kitlesine ulaştırılmasından ibarettir. Gerçekten, önceki yönetim döneminden süregelen bu katkının, bundan böyle Baromuzun onuru olarak sonsuza sürmesini dileriz.

Çünkü:

Hukuk Felsefesi ve Hukuk Sosyolojisi gibi hukukun oluşmasını, başka bir deyişle hukukun güdülenmesini (motivasyon), ona canlılık ve yaşamsallık katan bu iki ana bilim dalının hukuk fakültelerimizde "olmazsa da olur" yaklaşımına terk edilmesi, günümüz hukukunun hukuksuzluğa dönüşmesinin en belirgin nedenini oluşturmaktadır. Felsefeden "feyiz" almamış, beslenmemiş bir hukuk; içi boşalmış, kurumuş, yozlaşmış, bütünüyle anlamını yitirmiş bir hukuktur! Özellikle günümüzde yargı bağımsızlığı odağında merkezileşmiş sorunlar yumağının en tepesinde; felsefeden arındırılmış, iskeletleşmiş ve kuru kurallar bütününe dönüşmüş bir hukuk yer almaktadır! Hukuku felsefe ile beslemedikçe, ondan beklediğimizi bulma olanağı, "toplumsal beklenti dağı"ndan bir adım beriye yaklaşmayacaktır! Bundan dolayı hukuka yaşamsallık kazandıran HFSA ve benzeri yayınların yaşatılması zorunlu olduğu kadar, görevdir de...

HFSA'nın bu 9. Kitabı, Saygıdeğer Yazarlarının söylenmesi gerekli olanlarını yeterli ölçüde içerdiğinden; daha fazlasına ne hacet!

HFSA'nın tüm yazarları ile bu saygın yapının oluşmasını sağlayan ve Baromuzun hukuk arşivini varsıllaştıran Sayın ÖKÇESİZ'e gönül borcumuzu eda ederiz.

Beyoğlu, 18 Şubat 2004

HFSA - Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Arkivi

Hayrettin Ökçesiz

Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Kampus, Antalya

Telefon: (0242) 227 69 75 - 76

Faks: (0242) 227 69 77

E-posta: hayret@akdeniz.edu.tr

Kapak karikatürü: Honoré Daumier

SUNUŞ

HFSA'nın bu dokuzuncu kitabında Muğla Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'nce 9-12 Ekim 2003 tarihinde "Felsefe Günleri" etkinlik dizisi çerçevesinde gerçekleştirilen "Adalet" konulu sempozyumun bildirileri yer almaktadır. Sempozyum Bölüm Başkanı Sayın Prof. Dr. Doğan Özlem ve çalışma arkadaşları Sayın: Prof. Dr. Ali Osman Gündoğan, Prof. Dr. Nesrin Kale, Yrd. Doç. Dr. Necdet Subaşı, Yrd. Doç. Dr. Erol Kuyurtar, Yrd. Doç. Dr. Şahabettin Yalçın, Yrd. Doç. Dr. Hatice Nur Erkızan, Yrd. Doç. Dr. Nebil Reyhani, Arş. Gör. Murat Erten, Arş. Gör. Güçlü Ateşoğlu tarafından düzenlenmiştir.

HFSA'nın onuncu kitabında "Uluslararası Felsefe Kuruluşları Federasyonu" nun Türkiye Felsefe Kurumu öncülüğünde İstanbul'da 10-17 Ağustos 2003 tarihinde gerçekleştirdiği "Dünya Problemleri Karşısında Felsefe" konulu "Yirmibirinci Dünya Felsefe Kongresi"nde sunulan "Hukuk Felsefi" bildirilerini bulacaksınız.

2004 yılının son kitabı olacağını düşündüğümüz HFSA /11'de Eylül Ayında ikincisini gerçekleştireceğimiz "Hukuka Felsefi ve Sosyolojik Bakışlar" başlıklı sempozyumun bildirilerini yayımlayacağız.

HFSA'nın 10. ve 11. kitaplarında adı geçen etkinliklerde sunulan bildirilerin oluşturacağı dosyaların yanında bize göndereceğiniz yazılara da elbette yer vereceğiz.

Burada yayımlanan bildirilerin sıra düzenini yaparak elektronik ortamda bana gönderen Sayın Yrd. Doç. Dr. Necdet Subaşı'na ve kitabın dizgi ve tasarım çalışmalarını yapan Sayın Tuğba ve Ufuk Altın'er'e bu yardımları için teşekkür ederim. HFSA'nın oluşmasında ve sürekli kılınmasında emeği geçen herkese şükran duygularımızı bir kez daha dile getirmek isterim.

Hayrettin Ökçesiz

İÇİNDEKİLER

- ▶ Açış Konuşması-Doğan Özlem11
- ▶ Tabii Hukuk, Batı Toplumunu ve Bizler-Şerif Mardin13
- ▶ Adalet Kavramı Üzerine-Adnan Güriz19
 - ▶ Adalet-Vehbi Hacıkadiroğlu34
 - ▶ Adalet Kavramının İçeriği ve Mutlaklık ve Değişmezliği-Hüseyin Hatemi39
 - ▶ Levinas'ta Adalet Kavramı-Zeynep Direk42
 - ▶ Adalet Kaybı-Necdet Subaşı54
 - ▶ Hukukun Adalete Uygunluğu-Nesrin Kale60
 - ▶ Adaletin Muadili Nedir?-Solmaz Zelyut Hünler67
 - ▶ Adaletin Felsefi Temelleri-Şahabettin Yalçın73
 - ▶ Hak ve Adalet-Ali Osman Gündoğan82
- ▶ Haklar, Hakkaniyet, Bütünlük ve Adalet: Dworkin'in Adalet Perspektifi-Ahmet Ulvi Türkbağ88
 - ▶ Adaletin Kurgu Sökümü Yapılabilir mi? Derrida'nın bir Savı Üzerine Çeşitlemeler-Erdoğan Yıldırım, Hasan Ünal Nalbantoğlu96
 - ▶ Adalet ve Dinamizm-Yasin Ceylan114
 - ▶ Türk Düşüncesinin Adalet Kavrayışında Devamlılık Farabi ve Kınalızade Ali Efendi'de Adalet-Rahmi Karakuş118
 - ▶ Gazzali ve Mevlana'da Adalet Kavramı-Murat Erten132
 - ▶ Adalet Dağıtımının Tarihsel-Kültürel Kırılma Noktalarına Dair Bir Değerlendirme-Süleyman Seyfi Öğün139
 - ▶ Yurttaşlığın Cinsiyeti: Demokrasi ve Farklılık-Ayşe Durakbaşa144
 - ▶ Haklar-Erol Kuyurtar151
 - ▶ Dış Dünya-Düşünme-Dil İlişkisinde Adalet-Betül Çotuksöken158
 - ▶ Adalet ve İyi Üzerine: Adalet İyiden Bağımsız Olabilir mi?-Hatice Nur Erkızan166
- ▶ Hâkimin Takdir Yetkisinin Kullanılması Sürecinde Hakkaniyet-Abdullah Dinçkol173
 - ▶ Adalet, Küreselleşme ve Tarihsellik-Mustafa Günay189
 - ▶ Adalet ve Görevlilik-Doğan Özlem199
 - ▶ İnsan Hakları Politikası-Hüsamettin Çetinkaya206
 - ▶ Kant'ın "Ebedî Barış Üzerine" Adlı Yazısında İroni-Nebil Reyhani219
 - ▶ Etik Hukuk İlişkisinde Adalet ve Özgürlük-Güçlü Ateşoğlu225